

VENTA

50 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 céntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 1.^a
(Bused baix à la escala)

Surt à llum puntualment
tots los divendres



SUSCRIPCIO

ESPAÑA
Un trimestre 1 pesseta

EXTRANJES
Un trimestre 2 pesetas

LAS SUSCRIPCIONES
se pagan per adelantat

Los pagos pueden ferse
en sellos de 15 céntims
à en timbres
especials para periódichas

PERIÓDICH POLITICH VERMELL

LO DARRER GALL



Lo més atrevit cuyner
al pobre gall ja degolla,
y ab frenesi verdader
l'esperan tota la colla
per menjársel qui primer.

A NOSTRES LLEGIDORS

Ab aquest número acaba l'any novè de la publicació de LA TRAMONTANA. Al entrar al any deu de la vida de nostre periòdic, tenim en projecte varius pensaments pera anar millorant sempre aquesta publicació que, consagrada al servey de la propaganda i extensió de las idees liberals més avançades, no obeheix may à la idea de lucro ni de negoci, sino à tindre vida propia (perque tampoch la podriam sostenir avuy perent, ja que son propietari no es més que un obrer sens altre patrimoni que sa activitat y sa inteligencia), y à emplear en ella tots los recursos que 'l pùblich d'ideas avançades posi en nostras mans per medi del favor dispensat à LA TRAMONTANA. Nostres enemichs son molts y poderosos, (que hi fa nosaltres temim rahó y 'ns sobra pit y coratje. LA TRAMONTANA ja bufa avuy per casi todas las poblacions d'importancia de Catalunya. També 'ns ficarem à las que 'ns falta. (Que no ho vol l'alcalde que excomunica l'rector ó amenassa l'cacique à qui la tingui? No hi fa res; nosaltres li ficarem, d'amatg, si de cop no pot ser de present, y quan ja sigan uns quants los atrevits, que à tot arréu hi ha atreviment perque per tot sobran també las tiranias, quan sigan uns quants los atrevits, repetim, llavors ja està fet tot. Ni l'rector, ni l'cacique, ni l'alcalde, fan cap malfeta que no li publiqui LA TRAMONTANA, y l'desvalgut y l'dèbil d'aquell poble ja té un valent defensor; y aixis nos obrim pas y aixis anem fent nostra campanya, costosa, pero segura dels bons resultats que s'obtenen en favor del poble que treballa y no té res y en contra de todas las preocupacions.

En lo número pròxim veurán ja nostres llegidors algunas milloras; no tardaràn luego à veuren d'altras... tant bon punt poguem. Enemichs del prometre, seguim sempre 'l sistema de obras son amors y no bonas rahons.

Segueixi 'l poble liberal avansat y socialista defensants son favor, procurin nostres amichs ajudarnos en la tasca de fer bufar LA TRAMONTANA per tots los recons de Catalunya, y ja veuràn com ab nostre irresistibile alé sanjearem los focos d'infecció reaccionaria y anirem repellant la llana de ciatell fins à no deixar-ne ni una engruna per miracle per tot arréu ahont poguem anar obrintnos pas.

PEGAR REBENT

Ja no solzament se diu desde 'l pùlpit en las iglesias que 'l ser liberal es pitjor que 'l ser adúlter, lladre ó assesi, sino que ja en un diari catòlich s'ha estampat aquesta afirmació sostinguda y suscrita per uns quants reaccionaris.

La major part dels periòdichs que 's publican à Espanya, s'anomenan liberals; en todas las poblacions d'alguna importancia existeixen centres ó casinos que ostentan lo nom de liberals; lo mateix govern d'avuy s'està dihent molt liberal... Aixó dons lloch à varias reflexions.

Si entre 'ls primers se n'hi contan alguns que defensen à un bando polítich que no existeix al clero de son programa, ¿qué dirán al veurers tractats per ell pitjor que criminals? Si dels segons forman part bastants individus adictes al clericalisme, ¿qué determinarán al trobar-se per ell deshonrats? Si 'l darrer se mereix cert respecte per sa invulnerabilitat, ¿qué farà al sentir-se tan vilment callicat per aquells à qui massa generosamente favoreix?

Legalisada la existencia de tot lo que tinga nom liberal, la clerical afirmació resulta la més indigna y grossera de las columnias, la qual no deu quedar en la impunitat per tenir sa pena senyalada en lo Còdich.

Y parlem ara en altres termes. Las horrosas carnicerias prohibidas per numerosas cruzadas en antigas épocas; l'horrible espectacle ofert durant lo temps de repugnant inquisició; las atrocitats y exabruptes excessos més ensà en diferents guerras civils; los abusos y misteris, en fi, realisats abans y sempre en l'interior de certs temples, (no ha tingut y té tot per mòvil l'adulteri, lo robo y l'assessinat)? Necessitem pregonar qui ha sigut lo promotor de tot aixó? no, que be prou y massa ho sab tothom.

Lo qual ve à indicar que, quan ells per tot y ab tanta insistencia tenen necessitat de predi-

car que 'ls liberals son tot lo que ells diuhen, proba es de que ningú deu haver notat tals faltes en nosaltres.

Además, al dir que som pitjor que adúlteres, lladres ó assessins, pretenc, com sempre, venguerns presentar pitjor que lo que son ells. Al encarregar únicament que no 's deu ser liberal venen ja à manifestar que 's pot ser tot lo demás.

Juga 'l clero, en aquest cas, com aquell que 's qüestiona ab un altre y li diu deshonrat, prevenintse pera 'l cas de que cap valor tingui quan aquest altre ho digui à n'ell ab motius justificats.

Ditas exclamacions, per altra part, llençades ab lo major despit y mala fe, mostran la falsetat d'aquells que diuhen estimar als enemichs: d'aquells que encarregan parar la gaita dreta quan s'ha rebut una bofetada en la esquerra.

De tot lo qual, y à pesar de tot, sempre 'n resultarà que, ab sas inicuas queixas, ab sas indecetes exclamacions, vindrà à alzar lo clero mortífera polsaguera que en cap lloch més entrarà que à dintré dels seus propis ulls.

A. TOLRÀ.

CRÒNICAS CAPELLANESCAS

CASTRO RODRIGUEZ

Com havia presentit en mas cròniques anteriores, lo assesi capella de Olaverria, parricida, exorcista, apòstata y criminal, no ha sigut, en lo Consell Suprem, condemnat à mort, sino à cadena perpètua. La República no ha volgut tacar son mantell ab la sanció de un criminal, y ha fet bé, perque ab una sentencia de mort se deshonraría y no ha volgut deshonrar-se.

L'assesi, LA SERA NEGRA de Olaverria, ha sigut condemnat à preseri perpètua y trasladat à Sierra Chica.

Occupemnos del viatge per demostrar una vegada més la opinió que s'ha crist lo capellà, honra dels capellans, Castro Rodriguez.

Al sortir de LA Plata, escoltat per la policia, lo fílicia Rodriguez, va ser objecte d'una ovarió de mueras y amenasas, que al cobert capella 'l feyan tremolar com la fulla al arbre.

Al arribar à la estació de Altamirano, va dir que tenia ganas de emorzar, lo sargento de policia que 'l guardava va oferir li lo que per ell portava, y no 'l va volguer per temor de ser envenemat. Es allò, piensa el laido... y com ell va envenenar à la seva dona y à la seva filla... se va creure que la justicia era criminal com ell.

La noticia de que 'l envenenador missayre anava al tren va supeditar à todas las estacions del trajecte; aixis foch que, al arribar lo tren à la estació de Las Flores ja l'esperavan un gran grupo de personas, y desaguada ja van saludar al criminal y apòstata capella, ab una crit de: *¡muera el frayle asesino!*; *¡muera Castro Rodriguez el criminal!*; *¡muera el envenenador!*; y altres crits de indignació aurián d'aquells grupos dirigits à aquell sotana tan infame y criminal.

Tement un conflicte, lo sargento de policia va empenyer fins al excurat al capellà y allí va tancar lo, fins que 'l tren va posarse en marxa en que 'l va treure de aquell lloch aromàtic, tremolant y plúit com un cadavre.

Diuhen que allavors va dir: *¡Hauria preferit quatre tirsos en lloch d'aquest horrible martiri!*

¡Pues no haviam quedat en que en aquest mon, Deu castiga als bons y premia als dolents, ar, vull dir: premia als dolents y castiga als bons; tampoch es aixis: castiga... al que li dona la Deu gana y en pau.

Al arribar lo tren à la estació del Aulí, punt ahont ja seva dona hi tenia los 20,000 duros à la orde de son assesi espòs, una multitud compacta y amenassadora estava esperant lo tren. Los crits, las malediccions y las imprecaciones de la gent contra 'l criminal ministre de Deu, atrovaven l'espai, la exaltació d'animos s'aumentava y mentres los més atrevits insedian los cotxes, buscant al capellà modello, pero ferrihi una, altres desde fora, s'enllavan à las finestretas, fent caure ab estrèpit vidrieras y persianas, pero reure al criminal.

Mentres aixó succedia, un dels que havia pujat al cotxe ab un gros ferro à las mans, se dirigia resolt cap al uxoricida capellà, pera matarlo de un cop de barra, pero apercebintse lo sargento de policia, que junt ab altres individus custodiavan à la fera de sotana, pera detindre la invasió exaltada del poble va treure lo mateix, y de un cop de pla va fer caure al qui ab la barra de ferro volia matar al capellà.

Aixó va excitar més la multitud, que prorrumpi en crits d'indignació, y qui sab lo que hauria passat si todas las foras de la policia lloch no haguessin arribat à temps pera detindir lo tumulto y conservar l'ordre, fent baixar à tothom dels cotxes, y aprofitant la confusió per engegar novament lo tren, moment en que s'produhi una cridoria terrible contra 'l assesi de nostra santa mase iglesia, que en aquells moments, inundat de terror, apenas podia pronunciar una paraula.

La última estació del trajecte era la de Hinolos, ahont baixan al presidari, los pujan en un carro à propòsit y los duhen à preseri. Allí estava reunida tota la població, y la sense miraments s'ostentavan armas de foch ab intencions hostils. La sargento de policia, veient la gravetat del conflicte, sentint aquella cridoria atrovadora en

que lo crit més suau era: *¡matemos al frayle asesino!* y veientse impotent pera resistir l'atac d'aquell titut, sedient de sanch y fetie de capella, de la confusió aixis que 'l tren va parar, al coll al consagrat criminal, va tirar lo al que va trobar, va arrear als caballs, que va al galop, deixant detras seu la població y hasta 'l resto de las foras de policia. Poch traven al preseri al assesi, ahont se 'l va des... sus habits, cosa que jo no hauria fet fer, y un cop vent de presidari van tancar lo en una celda.

Aquest es lo desenllaç del capella de Olaverria, Castro Rodriguez, assesi, criminal, homicida, uxoricida, parricida, apòstata, cínich y cobert, per obra y gracia, no sé si del Esperit Sant, y per gloria eterna de nostra santa iglesia catòlica, apòstolica y romana, amen. (Que no 's perdi per l'escola).

UN ALTRE ASSESINAT

Crech haver dit que Castro Rodriguez honrava la classe, y qui trobi exagerada la suposició que juti per aquest altre fet criminal perpretat la nit del dia 2 al 3 del corrent Novembre, ó sigui lo dia dels morts ó de las ánimas.

La víctima es lo rector de las Conchas, home arrogant, impetuós y altiu, de antecedents molt dolents, y al qual no podia ataxar-se 'l de frente, perque en sa casa tenia tres revólvers, dos stiletos, un bastó cartrina y una pistola de caballeria, lo que li dir que quant tantas eran las sevas prevencions, motiu tenia per temer, perque motiu hauria dat perque 'l ataquessin. ¡Aquesta es la mansuetud evàngelica; així es la humilitat clerical, aquestas son las santas practicas del clero!

Era 'l dia 3 d'aquest mes, abans de miyt demati, quan lo vicari, Manuel Zenon, avisà al jefe de policia, de que havia trobat mort al seu rector, demostrant molt empenyo en fer creure que s'ha havia suicidat. Lo jefe de policia va personarse à la rectoria, va inspeccionar lo cadavre, la habitació, la casa y las parentes del vicari, y del resultat d'aixó va posarse per inmediatamente al vicari, que en sas declaracions va negar sapuguer rex y va tractar de convence à la policia de que 'l rector s'havia suicidat.

Lo resultat de las investigacions, per las quals se va empresonar a... van ser que 'l mort estava ajeunt del costat dret, ab lo cap reclinat al coll y al pit, miyt arrosat de las camias y embolicat diligentment com al dormia, y aquesta posició, no es natural en un suicida; que tenia un revólver à la mà esquerra y ell no era escriptor (y van dos imaturlatizats), que la mà esquerra no apertreva 'l revólver convulsivamente, com també era natural, sino que 'l revólver ballava dintre la mà; que, segons 'l informe del metje, las duas feridas que tenia al pit, prop de la orella esquerra, no eran fetas ab lo mateix revólver que 'l mort tenia à las mans; que la finestra del quarto del mort estava tancada y no obstant, à la part de fora, hi havian tres tacas de sanch; que à la tapia que comunica ab lo carrer, s'hi notaven, en quatre punts distincts, guetos despresos de la pareet, lo que demostrava que 'l assassina havian per allí saltat, y per fi, que dins del lli, sobre 'l llanols, s'hi veya com una rasgada de cenbra, al peu del lli papers cremats; al escriptori del vicari s'roduxihi la cenbra y en son dormitori també.

En vista d'aixó se li varen pendre novas declaracions, se 'l va arribillar à preguntas, en quals contestacions aixis mateix se contradegua y si en las primeras declaracions va mostrarse decidit à negar, en las successives, en que se li feyan preguntas sobre 'ls indicis que 'l denunciavan, va admetre ja la suposició de que 'l rector podia haver sigut assassinat, y una volta en aquest terreny se li va preguntar ab qui sospitava y va respondre que ab los germans Valentini, Francisco y Jaime, los quals foren empresonats, si bé encara continúan segons complicitat y després del primer careig se varen pendre novas declaracions al vicari, exclamant à confessar, tota volta que las probas lo denunciavan. Allavors, no poguent resistir més, va dir que 'ls germans Valentini li havian proposat la mort del rector per rencors passats, perque segons sembla, lo tal rector las havia fet dur llarges à un dels germans, puesto que havia tingut la dona d'un per mayor-dona, y que ell, tement las seras amenasas, havia accedit à secundar los seus plans, fent de manera que poguessen entrar à la casa; que ell no havia pres part en l'assessinat, y que solament una hora després havia anat al dormitori del rector, que, segons ell, encara era viu, y li havia donat la extremadada. Aquestas son las declaracions fina ara y 's quedan enfosquidas per la negativa persistent dels que se suposen ser los assassins.

Aquest es lo crim de las Conchas tal com fins ara sembla ser, pero segurament que 's farà més llum sobre 'l assumpto.

Del resultat d'aquest nou drama místich los enterarè ditre pochos dias, donandlos tots los details que pugan honrar als representants de la religió y de Deu.

UN ASSESINAT DEL GENERAL PRIM

Acaba de morir à l'hospital de Buenos Aires un dels assassins d'en Prim, confesantse d'aixó y fent declaracions importants, que fina ara s'han mantenen reservadas. Se deya Roman Martinez y Pedragosa, era madrileño, y tenia ja veyanta anys.

PUNT FINAL

Per no acabar aquesta crònica rajent sanch, veig à donarlos una última noticia. A n' aquí hi ha un jesuít anomenat pare Jimenez y ab rabó, que es lo més teno-

y pinta de la classe y que cada banderilla que planta... ¿La sembla? ¿no es veritat que aquesta escoria...

A. PLA FARRANDO

Santa Fe 13 Novembre 1889.

ARTAS DE FORA

Sant Joan de Força, 21 Deseembre de 1889.

Amich Director: Ala pochis dias desindre lo nou rector, mossen Bartomeu Buch, ex-vicari de Malgras, s'obri una subscripció entre 'ls majors contribuents a fi de comprar un armonium al nostre nou rector, y qui quatre...

A últims de Novembre se anuncià la funció de la Purissima, recomanant lo nostre Buch la concurrència de totes las classes y edats y que fossen per anarhi lo més ben arreglat possible...

Disposi de Ux Ferrués

LO TURRO

La llaminadura que te estimació per part de qui 'm callo, sempre es lo turro. Ell es aqut motiu e lo que está passant aqui en nostre patria que está gemecant. Per ell se fan cosas que no s' poden di de tan fastigosas...



Alguns n'hi nos han preguntat si aquest any fariam número d' Ignocents, com los dos darrers anys passats, y tenim que contestarlos que no.

En primer lloch, perque ja som massa ignocents tots plegats d' aguantar tota la lladregada que 'ns clava 'l truncasso continuament, y en segon perque som molt amichs del Sr. Fiscal, y si pot ser volèm estoviarli feyna.

L'any passat, pel número d' Ignocents, va denunciarnos per partida doble. Y ara dos anys, pels Ignocents varen fer nos també la ignocentada de tindrems un mes a la presó per un'altra denuncia.

Donchs si 'l fiscal, demostrant que ala ignocentia té qüestions, vol ferme enganyu igual cant, ja 'm pot ben vindre al darrera ab un flaviol sonant!

A Portugal se preparan grans ceremonies per la coronació de Carlos I.

Lo que son las cosas. Los portugueses d' Europa coronan reys y los portugueses d' América 'ls destronan. Y la veritat siga dita, se gastan molts menos ceremonias pera destronar a un rey que pera tronarlo.

Vetaquí perque 'ls pobles son aficionats a la de menos feyna.

Y menos gastos.

Lo que son las venerationes tradiciones de las monarquias.

La reyna d' Inglaterra, per tradición monárquica, en qualsevol part del regne británich unit que 's trobi 'l dia de Nadal, pel dinar li tenen de treure un tros de vaca rostida que pesi 300 lliuras, y que haurá tingut d' éser cuyt precisament a Windsor, lo punt abont los reys d' Inglaterra passen gran part del istiu.

Que diuhen, que aixó es ridícul!

Alto.

Sense aquestas grandesas, ¿qui faria cas de las instituciones monárquicas?

Ja s' acosts 'l dia en que 'ls regidors vells de la Casa Gran tindrán de tocar solets, abandonant los negocios d' alli dintre.

¡Adios reforma interior! ¡expressions als inglesos! ¡adeusiu tarugos! ¡Ay!...

Pleureu, ploureu, ninetes, que en Paço está malalt!...

Y com va fent de las sevas lo ditxó dengue! A Madrid los atacats ja han passat de 30,000, y a Barcelona 's va estenten que es un gust.

Pero aquí no las ha pegadas la enfermetat pera endengar a grans personatjes, sino que s' acosta donament ab lo que pot.

A Madrid, a París y a Berlín si que 'l truncasso s' está donant importancia. En Sagasta y la majoria dels ministres, lo capitá general del districte y una colla de diputats y senadors, tots treginan un dengue ó l' han passat ja que sembla que la tal epidemia 'ls hagi fet ballar a ells com ells nos fan ballar a nosaltres.

A París també de molts diputats y varios ministres se n' ha apoderat la gripia, y a Berlín ha picat al cap-de-munt de tot, cayent lo truncasso demunt del mateix emperador.

Ja están de sort en que es un mal que no mata.

Que si no, Beco, ¡quina neteja!

Un treballador de Girona va ésser despaxtat l' altre dia per un burgés carcutada, al saber que l' obrer tenia ideas adelantadas. Lo burgés se dia Nadal, y l' obrer, al despedirse, li dedicà aquesta canterella:

Pre Nadal se trou la rifa; per Nadal se masten porche; per Nadal... porche y cartons; un Nadal que conech jo.

FERRER VALL.

Sobre uns 3 milions de pessetas s' han gastat

los habitants de la provincia de Barcelona en billets per la rita de Nadal.

Y després dirán que no som ministerials. ¿Es acús aixó de la rifa altra cosa que protegir al govern?

Perque com d' aquestos tres milions sempre ne té de quedar ja un a favor del Estat, apliquem lo quiento.

O aixó ó las ganas, ó millor dit la fam, que tothom té de ferse rich de cop y volta.

S' está ja tan convensus de que treballant y honradament ningú arriba a fer res de profit.

Que tothom busca fer sort per art de birlirbirloqui.

Y s' quedan més tromejats que may.

Aquestos darrers dias de sessions del Congrés semblava alló un cementiri.

Ab la influencia que 'l truncasso produhia a tota la gripia de pares de la patria, tocavan lo dengue de las sessions que era un gust.

Molt ben fet que feyan y que 'ls fassin un nus a la cua quan tornin.

A Madrid fins s' ha arribat a ferse de moda entre la gent d' ups lo tindre 'l truncasso.

No sé si será per aixó que lleigezo en un diari de la que fou un temps ex-coronada vila lo següent:

Según el dictamen de algunos veterinarios, la epidemia reinante también ataca a los caballos, pues hay muchos enfermos en varias cuerdas particulares.

Vamos, que alli l' ha pegat pels personatjes... fins entre bestias.

Reparin: caballs... de quadras particulars; es a dir, de gent rica.

Ja ho veig; com lo dengue es la enfermedad REINANTE...

Lo truncasso es dinastisme pur...

Y animal.

Poch menos de disset milions d' espanyols están en aquestas horas envajant als afortunats que a Málaga 'ls ha tocat la grossa de Nadal.

Y ab aquesta tinta s' escriu la apologia de la rifa...

Y s' fa salivera pera tornarhi aviat.

Infelia del espanyol, que ab las rifas y tot d' una vol trobar una fortuna estante de panes 'l sol.

De vuyt diputats de que consta la fracció Martos, sis estavan malalts del truncasso a principis d' aquesta setmana.

Una pregunta: ¿Era epidémich ó fusionista aquest truncasso?

Perque com sembla que en Sagasta 'ls tira a cordillo en lo próxim arreglo d' aquestas vacaciones...

Be podria ser que comensessin a sentir lo dengue... de la anyoransa del poder.

Ara sí que s' han salvat d' uns y bons las instituciones fundamentals espanyolas.

Va succehir que dissapte 's feu un casament entre gent de campanillas a París, y allí fou invitat lo nostre embaixador oficial, y fins crech que feu de testimoni del acte.

Mes vetaquí que quan tot anava vent en pops y s' anavan lent lo cúmul de ceremonies empulogosas de que va carregada aquesta gripia, apareix la fatídica figura del Sr. Ruiz Zorrilla entre 'ls convidats y fent los cumpliments que com a tal hi tocavan.

En aquells moments suprems ¡válgame santa Reparada! l' embaixador espanyol... ¡brrr! va retirarse.

Sort d' aquesta sublime diplomacia en quell solemn acte particular, que sino ¡adios Espanya! prou s' esguerravan las collitas tot aquest sigle y l' altre.

Quinas instituciones ó governos son aquestos tan fácil de trencarse, que per tan poca cosa tenen de posarse lo braguer de la diplomacia!

Próximament tindrán lloch los exámens de la escola laica de Badalona, ahont se veurán los adelantos que fan los deteixebes en lectura, escriptura, gramática, aritmética, geografia, historia d' Espanya, geometria, dibuix, solfeig, caligrafia y francés, quan no perden lo temps en doctrina, historia (!!) sagrada y demás romanosos per l' istil.

Havem rebut l'Almanach de la Tomasa, que consta d' unes 80 pàgines reunides en un bonich tomet ab elegant cuberta, varios cromos y un reuizell de ninots que il·lustren lo text y fan passar be la estona a qui 's gastu dos ralets que costa l' adquirirli.

També havem rebut l'Almanach de la Semana Cómica, que 'l forman unes cent planas d' un bonich tomet, cuberta al cromo, molts ninots y variació y abundancia de traballs literaris que acreditan lo bon nom que 's té conquistat aquest apreciat colega local. També aquest Almanach val dos rals, y no s' arrenperirà d' havereslshi gastat qui 'l compri.

Y a propòsit d' Almanachs. Lo dels nostres apreciats colegs de Madrid *El Motin y El Cencerro*, que no dubtem nos haurán enviat, s' han perdut pel camí, igual que 's números d' unes quantas semanas a 'n aquesta part del *darrer* de dits periòdichs, que tampoch arriban a nostra redacció.

Las aficions d' alguns empleats de correus a llegir d' *errós* es un fàstich.

Un suscriptor de Malgrat y varios de Polinyá se 'n queixan de que no reben nostre periòdich lo divendres al mati, y alguns cops ni 'l dissapte ni 'l diumenje, sent aixis que nosaltres sempre, sempre, lo portem lo dijous al vespre a la administració de correus d' aquesta ciutat.

¿Hi haurà esmena avisant aixis al aficionat a retentirli?
Allà veurém.

LA VIDA

La vida es somni...
CALDERÓN

Un BUCOÉS: Y quina vida que passo jo en aquest mon. Vinga niberia y porros, tachs y *avells* del més bona, si això es guerra, que la pau may ab mi vinga senyor!

Un OARRA: Y per qué subo? pera menja' un rosegó que molts cops a felts d' oli lo tinch de suck ab mos plors. ¡Maldada vida, vida!

Un MILITAR: En mi vida luché yo con más valor que cuando me aseguraron tener una distinción.

Un CAPELLÀ: ¡Quin ofici! Potser la cera tan sola pujava xolxanta duros... avuy diré a la Soce tiri més gallina a l' olla...

Un POETA: Tu es ma vida, tu es mon únich consol, per 'xò si no m' amyas, nina, jo t' juro que foll d' amor serà 'l mar inmens ma tomba posant fi a mon desonhort.

Un TARTUGO: Si no espanto algun pario (1) en fase foch no 'm guanyaré pas la vida.

Una P... Ep, tu, minyo. ¡Que no vols entrá a fer feynat!

Un FILÒSOF: Farsa es tot. La vida es una comedia que hi pren part tu, aquell y jo.

Los uns pera be passarla han d' enganyar a tothom, com enganya un fill a un pare, com la mulle al espós.

Vida, vida, ja no ets vida, puig per mi, la vida ha mort. Un altre subjecte, un tipo (y aquest es un servidor) que té per tant poch la vida que ni dar son parer vol.

J. ARRIL VERGEL

(1) Balleje.



Lo rector de Polinyá es un home que tot ho voldria manar y remenar, y gracias que pugui remenarse 'l seu.

Vol manar en una germandat que no n' es socio, y 'l fan traure de la sala en plena reunió general; s' hi fica luego en un assumpto de dos socios catòlics expulsats, y després de remenar tot lo que per ell remenable era, quedan ben

expulsats; s' oposa a que 's tregui la cera del sant, y s' acaba pera treure al sant y tot; no vol deixar fer ball si 's balladors no pagan la música que ell vulgui fer a la parroquia, y 's joves li responen que primer no ballarán que pagar res per la iglesia; vol dominar a uns quants que li anavan a cantar als oficis, y ara se troba que per falta de cantors místichs no pot dir més que *missa rana* en totes las diadas, y ja casi no li falta sino que algun dia perdi la nit y pareixi mossa pera que li surtin al revés totes las vevas ganas de dominar.

Ay, senyor Sarrianegra, no li valdria més que pagués al president de la germandat aquells gastos d' aquella consulta a un advocat que vosté va prometre pagar si resultava, ab culpa, com aixis ha resultat, y respecte al pago... ¿per ara tots bons?

S' extranya un feligrés d' Alió, de que 'l rector del poble, al costat del santcristo casi sempre hi tingui 'l revolver.

Donchs jo ho trobo molt natural. No ajudan a ben morir ab lo Cristo? Donchs si la feyna 's fa massa llarga pot emplear lo revolver y guanya temps.

Capellá previngut val per duas hostias.

Al bitze de la Habana li ha pegat per fer una catoliqueria, y s' ha despeniat ab un ofici al gobernador y un altre a la Junta d' Instrucción, desmanant que 's fessin tancar tres escolas laicas y una de protestant que hi ha en aquella capital, perque al mitrat li pegava al bolet que no sent catecòlicas la ley lo no podia consentirlas.

Y qué ha succehit? Res. Que aquesta vegada li han dit al bofetja criaturas que «Deu t' ampari, germá,» perque las tals escolas están instaladas conforme a la ley, y qui tingui mitra que se la grati.

¡Bon aprenent d' infalible está fet lo bisbe de la Habana!

Un periòdich s' escandaliza de que un tal pare Marroquin dormís en una casa de Beneficencia de Teruel, al mateix costat dels llits de las monjas.

Y dormia... tota la nit? Precisament es aixó lo únich que poso en piadosa quarcentena.

Un nevot d' en Pio IX, heréu directe de aquest papa, ha demanat a Lleó XII devant dels tribunals de Londres sobres uns quants milions que 'l número 1 de la infalibilitat papal deposita en un banch inglés y que sembla han passat al infalible n.º 2, essent aixis que 'l parent del papa difunt alega que alló era propietat individual del Pio IX y per conseqüencia té de passar a la familia y no al heréu espiritual.

Vetaquí un embolich teològich que si no consultan directament al Esperit Sant no sé com van a arreglarlo.

Perque 'l únich que aquí va a resultar clar... es que un y altre d' aquests catòlics se creu ab dret als quartos.

Qüestió de veure qui s' ho papa entre 'l idem y 'l nevot.

¡Es tan escabrós aixó del vot de pobresa!

Los missionistas que han anat a La Poble de Clarumunt han sigut rebuts a brams místichs y cops de campanas, quedant que 's queya la baba de veure tanta collita llanuda.

En las prédicas se despaxaren contra 'ls periòdichs liberals, fent molt d' honor a LA TRAMONTANA.

Gracias, pares greixoners. Ja procurém fernes dignes de vostras alabansas y excomunions.

Los nocedalins comensan a fer feyna de profit. A Ordunya, ciutat de la provincia de Vizcaya, anaren a votar la candidatura carlista real dos capellans y al sortir del colegi los integristas varen apedregarlos y embestirlos als crits de: ¡Mueran los curas! ¡Cortaries la corona! ¡Arrastrarles! etc.

Celebrém que 'ls mals instints se demostrí entre papistas, y que 's fassin a bocinas tots los salvajes carlistas y 'ls cafes nocedalins.

Un canonge de Palencia ha tingut la santíssima barreja de publicar un escrit contra 'ls

obers d' aquella població, y entre otras incertencies catòlicas, los tractava de ganduls.

Es admirable la poca solta d' aquestos surats.

Perque miréu que aquests surats son arrastres, res gandul al qui treu el cap de l' arrastre, es de lo més descomulgat de aquest catòlich que pot donar.

Hagués estat un altre que eran uns mals surats, y llavors si que hauria dit.

Y totho estaria entés que volia dir que era ell del, quins se mantenen a costellas dels obrers.

Als qui agrabeix son favor maltractantlos.

SOTA LA PARRA

CANTARS

Tens un aucell en un niu que no sé quin merit té, solament sé que per veure'l ne fas pagar molts diners.

Desde 'l dia que solets varem aná a buscar al bosc fletetas y corgolina, tothom me diu que vaig coix.

Tens una veu tan hermosa, que quan cantas, algun vespre, ho fas ab tal armonia... que m' agafa mal de ventre.

Desde que tens a disposa cert guapo carrabiner, no sé que dimoni t' passa, qu' escups molt y tens basqueig.

Sempre dius que per sopar cap dia menjas monjetas, mes quan solets festejem, sens pensarho me desmenteixes.

A la llum del sol, un dia vaig veure tota tos estacion, y a la llum d' una sinxeta vaig veure que eran postissos.

Ll. MIRLÀ



XARADA

Un animal es ma prima; musical nota es la dor; lo tres invers en las cartas, y prenda de vesti 'l tot.

P. COLPE

ANAGRAMA

Ensopegant 'l altre dia en tot tot de agristias, vaig trencarme, per talló, la total del meu dit gros.

ASOGORAS

GEROGLÍFICH

X
O L
H
O L
E E A

Besé

SOLUCIONS

¿ LAS CARIBIAS DEL NÚMERO PASAT
XARADA—MOS CR-TELL.
TRINCA—CLORAS—AMERGIA.

Tip. «La Academia», Rinde de la Universidad, 8, Barcelona.

Almanach de La Tramontana
per l' any 1890

CALENDARI POSITIVISTA
PREU UN RAL
Se ven als kioskos y a fora en casa de tots los correspondals de LA TRAMONTANA

LA REVOLUCIÓ
POEMA EN TRES CANTS
original de J. Llunas é ilustrat per Moliné.
Preu DOS rals.

Aucas de La Tramontana